

Alonso den Tredjes Krønike om kampene mod muslimerne i Spanien

I 'Alfonso den Tredjes krønike' (*Crónica Albeldense*) findes beretninger om kampene i Spanien i 700-tallet. Krøniken blev nedskrevet i begyndelsen af 880'erne af en ukendt krønikeskriver ved kong Alfonso d. 3. af Asturiens hof i Nordspanien. Alfonso d. 3. regerede 866-910 og krøniken havde to formål: For det første at vise, hvordan de katolske og visigotiske konger havde forenet Spanien under deres herredømme i slutningen af 500-tallet, og hvordan de havde mistet det hele til muslimerne i starten af 700-tallet. For det andet og i forlængelse heraf ville krøniken retfærdiggøre kongeriget Asturiens krav på de dele af Spanien, som var blevet erobret af araberne i 700-tallet. I 880'erne var det muslimske emirat i Cordoba i krise, og krøniken bærer derfor præg af en nordspansk forventning om, at arabernes herredømme i Spanien måske var ved at være slut. I det nedenstående kildeuddrag beskrives arabernes invasion af Spanien i 711 og der berettes om, hvordan den visigotiske høvding Pelayo gjorde sig til leder af den kristne modstand mod muslimerne i Nordspanien og grundlagde det første kristne kongerige i Asturien efter den muslimske invasion. Mellem 718 og 722 besejrede Pelayo en umayyadisk hær i slaget ved Covadonga og indledte dermed den spanske reconquista.

De [muslimerne] erobrede goternes kongedømme, som de til dels stædigt har fastholdt indtil i dag: og dag og nat går de kristne i kamp imod dem og gør sig vedvarende anstrengelser, indtil det guddommelige forsyn bestemmer, at de voldsomt skal fordrives herfra igen.¹ [...]

Men lad os vende tilbage til den tid, hvor saracenerne invaderede Spanien på den tredje dag før Ides i november, æra 752 [dvs. den 11. november 714].

Efter at de havde undertrykt hele området sammen med kongeriget, dræbte araberne mange mennesker med sværdet og lagde sig resten under deres herredømme ved hjælp af en fredsaf-tale. Byen Toledo, sejrrig over alle folk, bukkede under og blev hærget af ismaelitterne,² og undertvunget tjente den nu dem. De sendte opsynsmænd ud i alle provinser i Spanien og betalte tribut til den babylonske konge³ i mange år, indtil de valgte deres egen konge og grundlagde et kongerige for sig selv i den fornemme by Córdoba.⁴ På omtrent samme tid var der i dette område i Asturien i byen Gijón en vasal og allieret af Tariq⁵ ved navn Munnuza. Mens han var statholder, var en sværdriger ved navn Pelayo kommet til Asturien med sin søster. Han havde været i tjeneste hos kongerne Witiza og Roderik, der nu var undertrykt af ismaelitternes herredømme. På grund af hans søster sendte Munnuza Pelayo som sin udsending til Córdoba. Og før Pelayo var vendt tilbage, havde han [Munnuza] v.h.a. manipulation giftet sig med hans sø-

¹ Iflg. R.A. Fletcher har nationalistiske spanske historikere overfortolket kilden til at opfatte målsætningen om en kristen generobring af Spanien som et konstant fænomen fra 711-1492, hvor billedet indtil 1000-tallet var mere kompliceret og præget af skiftende alliancer og modsætningsforhold mellem kristne og muslimske riger. Omvendt hævder andre historikere at kilden klart bevidner kristen modstand mod den muslimske erobring af Spanien og kritiserer Fletcher for at slutte fra fraværet af kilder om en klar 'reconquista'-målsætning fra ca. 1000-1140 til at en sådan målsætning ikke fandtes hos nordspanske, kristne herskere.

² Ismaelitterne: Dvs. araberne. Ifølge 1. Mos. 16 er Abrahams og Hagars søn Ismael stamfader til araberne.

³ Dvs. til ummayyade-kaliffen i Damaskus.

⁴ Efter abbaside-oprøret i det arabiske kalifat i 750 etablerede Abd ar-Rahman d. 1. et uafhængigt ummayyade-emirat (senere et kalifat) med hovedstad i Córdoba.

⁵ Tariq ibn Ziyad

ster. Da Pelayo vendte tilbage, ville han på ingen måde acceptere giftemålet. Da han allerede havde tænkt over kampen for at redde kirken, så skyndte han sig med al sit mod at arbejde for denne sag. Dernæst sendte den onde Tariq soldater til at bistå Munnuza med at fange Pelayo og føre ham til Córdoba lagt i lænker. Da de ankom til Asturien havde de planer om at fange ham i et baghold i en landsby ved navn Brece, men en ven fortalte Pelayo om denne plan. Pelayo ind-
5 så dernæst, at han ikke kunne kæmpe mod saracenerne, fordi de var for mange, så han undslap dem og skyndte sig hen til bredden af floden Piloña. Han fandt at floden var ved at gå over sine bredder, men han svømmede over den ved hjælp af den hest, som han sad på, og han kravlede op på et bjerg. Saracenerne opgav at forfølge ham. Da han begav sig op i bjergene, sluttede Pe-
10 layo sig sammen med så mange, som han i hast kunne samle. Han besteg dernæst et højt bjerg ved navn Auseva og begav sig mod en grotte i siden af bjerget, som han vidste var meget sikker. Fra denne grotte flyder en bæk ved navn Enna. Senere sendte Pelayo besked ud til alle asturia-
15 nerne og de samlede sig i en gruppe og valgte ham som deres leder.⁶ Da de hørte om dette, vendte de soldater, der havde forfulgt ham, tilbage til Córdoba og fortalte alt til deres konge, og fortalte at Pelayo tydeligvis var en oprører, som Munnuza også havde sagt. Kongen var oprørt af vanvittigt raseri over denne nyhed og han beordrede en meget stor hær fra hele Spanien til at drage ud, og han indsatte sin ven, Alqamah, som dens hærfører. Dernæst gav han en vis bi-
20 skop af sognet i Toledo ved navn Oppa, søn af kong Witiza, hvis forræderi havde forårsaget goternes nederlag, til at drage sammen med Alqamah og hæren til Asturien. Tariq gav hans fælle Alqamah det råd, at Pelayo skulle undertvinges i kamp og bringes til Córdoba, hvis han ikke ville indgå en aftale med biskoppen. Dernæst invaderede de Asturien med en hær på næ-
sten 187.000 soldater. Pelayo var på bjerget Auseva med sine allierede. Hæren rykkede frem mod ham og slog mange telte op foran indgangen til grotten. Biskop Oppa gik op på bakken ved bjerget Covadonga og talte til Pelayo, idet han sagde: "Pelayo, Pelayo, hvor er du?"
25 Biskoppen sagde til ham: "Jeg tænker, kære bror og søn, at du ikke er uvidende om, hvordan hele Spanien for kort tid siden var organiseret under det samme styre under goternes regering, og at det overskyggede alle andre lande i læring og kundskaber. Hvis hele goternes samlede hær ikke var i stand til at besejre ismaelitterne, hvordan skal du så kunne forsvare dig meget bedre på denne bjergtop? For mig synes det vanskeligt. Lyt i stedet til mit råd og kald din sjæl
30 tilbage fra denne beslutning, sådan at du kan drage fordel af mange gode ting og nyde kaldæernes⁷ partnerskab."
Hertil svarede Pelayo: "Har du ikke læst i det hellige evangelium, at Guds kirke sammenlignes med et sennepsfrø og at den vil rejse sig igen ved guddommelig nåde?"⁸
Biskoppen svarede: "Det står sandelig skrevet således."
35 Pelayo sagde: "Kristus er vort håb, at ved dette lille bjerg, som du ser, vil Spaniens velvære og det gotiske folks hær blive genrejst. Jeg tror på, at Herrens løfte, som blev talt til os gennem David, vil blive opfyldt gennem os: "Hvis de bryder mine love og ikke holder mine befalinger, så straffer jeg deres overtrædelse med stok, deres synd med slag. Men min troskab mod ham bryder jeg ikke, jeg svigter ikke min trofasthed."⁹ Jeg stoler derfor på Jesu Kristi nåde, jeg foragter

⁶ Pelayo regerede 718-737.

⁷ Dvs. arabernes eller muslimernes

⁸ Matthæus 17:20

⁹ Salme 89: 32-33

denne mængde og er ikke bange for den. Hvad angår det slag, som I truer os med, så har vi en fortæller for Vorherre og det er Vor Herre Jesus Kristus, som kan befri os fra disse få.”

Og biskoppen vendte sig mod hæren og sagde: ”Gå frem og kæmp. I hørte, hvordan han svarede mig. Jeg kan se af hans beslutsomhed, at I aldrig vil få en fredsaftale med ham, undtagen hvis den kan opnås ved sværdets hævn.”

5 Dernæst gav Alqamah sine mænd ordre til at begynde slaget. De bevæbnede sig. Katapulterne blev sat op. Slyngeerne blev gjort klar. Svær lynede. Spyd bragt frem. Pile blev uafbrudt affyret. Men Herrens magt var ikke væk ved denne lejlighed. For da stenene blev affyret fra katapulterne og de nærmede sig kapellet for den hellige jomfru Maria, som findes inden for i grotten, så
10 vendte de sig tilbage imod dem, som havde affyret dem og huggede voldsomt kaldæerne ned. Og fordi Herren ikke tæller spyd, men tilbyder sejrens palmer til hvem, han vil, så flygtede kaldæerne og delte sig i to grupper, da asturierne kom ud af grotten for at kæmpe. Dér blev biskop Oppa taget til fange og Alqamah blev dræbt. Det samme sted blev 124.000 kaldæere dræbt. Men omkring 63.000 blev ladet i live og drog op til toppen af bjerget Auseva og drog ned
15 mod Liebana gennem Amuesa. Men Herrens hævn kunne de ikke undslippe. For da de var nået til bjergets top, som ligger over en flod ved navn Deva, ved en landsby ved navn Cosgaya, så skete det ved Herrens dom, at et jordskælv omkring bjerget kastede de 63.000 mænd ned i floden og knuste dem alle. Selv nu, når floden går over sine bredder, så afsløres de synlige tegn på disse begivenheder. Tro ikke, at dette er opspind og noget, vi finder på. Husk at han, som
20 delte vandene i Det Røde Hav, således at Israels børn kunne gå over, også ved hjælp af et bjerg knuste de arabere, der forfulgte Guds kirke.

Da Munnuzza hørte om, hvad der var sket, så sprang han afsted fra kystbyen Gijón og flygtede. I en landsby ved navn Olalies blev han taget til fange og dræbt med sine mænd. Dernæst blev landet befolket, kirken genopbygget og alle takkede Gud, idet de sagde: ”Velsignet være Herrens navn, som giver dem styrke, som tror på ham, og ødelægger onde folk.”

25 Efter kort tid kom Alfonso til Asturien, søn af Peter, som var leder af cantabrianerne og af kongelig familie. Han giftede sig med Pelayos datter ved navn Ermesinda og han skaffede os mange sejre sammen med sin svigerfar og også senere hen.

Til sidst blev freden igen bragt til landet. I det omfang at Kristi navn steg i værdighed, blev
30 kaldæernes ondskab fortrængt. Pelayo levede som konge i nitten år. Hans liv sluttede med en naturlig død i Cangas de Onís i æraen 775 [år 737]

35 Alonso den Tredjes krønike: Oversat af M. Pihl efter O. Constable: *Medieval Iberia – Readings from Christian, Muslim and Jewish Sources*, Philadelphia (1997), s. 39-42 samt R.A. Fletcher ”Reconquest and Crusade in Spain”, s. 54 i: T. F. Madden (red.): *The Crusades – The Essential Readings* (2002).